



Veevoermaatregel: effect op melksamenstelling?

De veevoermaatregel van het ministerie van LNV is volop in het nieuws. Heeft die maatregel ook gevolgen voor de melksamenstelling en daarmee de kaas- en zuivelkwaliteit?

De Zelfkazer vroeg het aan onderzoeker en hoofddocent Jan Dijkstra van Wageningen University & Research.

HENK TEN HAVE

In de veevoermaatregel, die het ministerie van LNV op 1 september wil laten ingaan, staan normen voor maximale gehalten ruw eiwit in krachtvoer voor melkvee. Met de maatregel wil het kabinet de stikstofuitstoot vanuit de melkveehouderij terugdringen en stikstofruimte creëren voor (woning)bouwprojecten.

De melkveesector en dierenartsen maken zich zorgen over de gevolgen van de maatregel voor de diergezondheid en melkproductie. Maar kan de aanpassing van het eiwitgehalte in het krachtvoer ook een effect hebben op de melksamenstelling en daarmee de kwaliteit van kaas en zuivel van de boerderij?

“Het is moeilijk in te schatten wat de gevolgen zullen zijn”, zegt Jan Dijkstra van Wageningen University & Research. “Een heel aantal melkveebedrijven zal niets van de maatregel merken, omdat ze nu al geen krachtvoer voeren met eiwit boven het in de maatregel genoemde maximum toegestane gehalte voor hun grondsoort en intensiteit. Een aantal bedrijven wordt wel getroffen. Het is de vraag of deze bedrijven het lagere eiwit via krachtvoer gaan compenseren door op een andere manier extra eiwit te voeren. Bijvoorbeeld door wat extra gras of graskuil te voeren, of wat extra krachtvoer. Hoe en hoeveel bedrijven er gaan compenseren, is moeilijk in te schatten. Ik vermoed dat de compensatie niet heel groot zal zijn, met andere woorden, ik verwacht geen grote effecten op de melksamenstelling.”

Als een veehouder toch wil compenseren, wat zijn dan de opties?

“Stel dat veehouders compenseren door bijvoorbeeld 1 kg rapzaadschroot met 34% eiwit te vervangen door 2 kg krachtvoer met 17% eiwit, dan kan dat extra krachtvoer leiden tot een wat lager melkvetgehalte met

een wat lager aandeel verzadigde vetzuren. Als een veehouder gaat compenseren door wat meer gras of graskuil (beide zijn vaak vrij eiwitrijk) op te nemen in rantsoen, dan zal bij extra vers gras het vetgehalte de neiging hebben te dalen en komen er meer onverzadigde vetzuren (CLA en omega-3) in het melkvet. Als er meer graskuil in het rantsoen komt, is de kans wat groter dat het vetgehalte juist stijgt; het type vetzuur kan neigen naar iets meer verzadigde vetzuren.”

En als de melkveehouder het lagere eiwitgehalte in het krachtvoer niet compenseert?

“Gaat de veehouder niet compenseren, dan blijft het eiwitgehalte van het rantsoen dus lager dan zonder de voermaatregel. Dat zal weinig effect hebben op melksamenstelling. Het melkeiwitgehalte is lastiger door voeding te beïnvloeden dan het vetgehalte. Er is een kleine kans dat het melkeiwitgehalte daalt als het eiwitgehalte in het rantsoen lager wordt, maar ik verwacht niet dat het effect van de maatregel zo sterk is dat dit iets is wat je redelijk vaak zou zien. Ik denk dat er geen of heel weinig effect op het melkeiwitgehalte zal zijn. Het caseïnegehalte van melkeiwit is nauwelijks door voeding te beïnvloeden; dus het caseïnegehalte van melkeiwit wijzigt niet door de voermaatregel.”

Is bij compenseren het effect op het melkvetgehalte te voorkomen?

“Als je de maatregel wil compenseren met de optie van meer krachtvoer voeren, kun je het effect op het melkvet verkleinen door te proberen ruwvoer te gebruiken met een lagere afbraaksnelheid in de pens – bijvoorbeeld een graskuil die geogst is in een wat ouder stadium, of wat structuurrijk hooi/luzerne bijvoeren. Ben je gewend om

FOTO: WAGENINGEN UR



1 Jan Dijkstra.

krachtvoer tweemaal daags te voeren, dan kan het vaker voeren per dag ook helpen het effect te verkleinen.

Kies je voor de optie compenseren met meer gras, en je vindt de toename van onverzadigde vetzuren en een daling van het vetgehalte een probleem, dan moet er ook wat meer structuur bij en kan het helpen krachtvoer gelijkmatiger over de dag te verstrekken. Bij meer graskuil zou je kunnen kiezen om in het krachtvoer een bron van onverzadigde vetzuren op te nemen zoals lijnzaad – lijnzaad geeft een verhoging van de onverzadigde vetzuren in het melkvet en kan dat effect van extra graskuil dan tegengaan.

Maar nogmaals, ik verwacht geen grote effecten. Wijzigingen in het rantsoen, zoals van stal naar weide, zullen denk ik een aanzienlijk groter effect hebben op melksamenstelling dan deze eiwitmaatregel.”

Mogelijk aanpassing

Het is bij het ter perse gaan van De Zelfkazer nog onduidelijk of minister Schouten van LNV de veevoermaatregel gaat aanpassen. Ze verwacht eind augustus de Tweede Kamer te kunnen informeren over haar gesprek met onder andere de brancheorganisatie voor dierenartsen (KNMvD) en een eventuele aanpassing van haar veevoermaatregel. Ook verwacht de minister dat ze dan de resultaten heeft van de doorrekening door het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) van het alternatieve veevoerplan van de melkveesector zelf. Volgens Schouten zal er sowieso een veevoermaatregel van kracht worden: die van haarzelf, die van de sector of een combinatie van onderdelen van beide.